

PLA DE MESURES ANTIFRAU

1. PREÀMBUL

El Consell Europeu va aprovar el 21 de juny de 2020 la creació del programa Next Generation EU, el major instrument d'estímul econòmic mai finançat per la Unió Europea, en resposta a la crisi sense precedents causada pel coronavirus.

El Mecanisme per a la Recuperació i la Resiliència (MRR), establert a través del Reglament (UE) 2021/241 del Parlament Europeu i del Consell, de 12 de febrer de 2021, constitueix el nucli del Fons de Recuperació, la seva finalitat és recolzar la inversió i les reformes en els Estats Membres per aconseguir una recuperació sostenible i resiliència, al mateix temps que es promouen les prioritats ecològiques i digitals de la UE.

El Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència de l'estat espanyol (d'ara endavant PRTR) té quatre eixos transversals que es vertebraren en 10 polítiques palanca, dins de les quals es recullen trenta components, que permeten articular els programes coherents d'inversions i reformes del Pla:

- la transició ecològica
- la transformació digital
- la cohesió social i territorial
- la igualtat de gènere

Per fer efectives les iniciatives plantejades en el PRTR, les Administracions Públiques han d'adaptar els procediments de gestió i el model de control. Algunes mesures d'agilitació es van establir mitjançant el Reial decret llei 36/2020, de 30 de desembre, pel qual s'aproven mesures urgents per a la modernització de l'Administració Pública i per a l'execució del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència.

A més, és necessària la configuració i el desenvolupament d'un Sistema de Gestió que faciliti la tramitació eficaç de les sol·licituds de desemborsament als Serveis de la Comissió Europea. Per a això s'ha aprovat l'Ordre HFP/1030/2021, de 29 de setembre, per la qual es configura el sistema de gestió del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència.

Entre les seves previsions destaca l'obligació que imposa i desenvolupa l'article 6 de què, amb la finalitat d'acomplir les obligacions que l'article 22 del Reglament (UE) 2021/241, de 12 de febrer, del Parlament Europeu i del Consell, pel qual s'estableix el Mecanisme de Recuperació i Resiliència imposa a Espanya en relació amb la protecció dels interessos financers de la Unió com

Ajuntament de L'Albagés

a beneficiari dels fons del MRR, tota entitat, decidora o executora, que participi en l'execució de les mesures del PRTR haurà de disposar d'un «Pla de mesures antifrau» que li permeti garantir i declarar que, en el seu respectiu àmbit d'actuació, els fons corresponents s'han utilitzat de conformitat amb les normes aplicables, en particular, pel que fa a la prevenció, detecció i correcció del frau, la corrupció i els conflictes d'interessos.

A aquests efectes, i com a entitat executora, aquest Ajuntament de l'Albagés aprova el Pla de Mesures Antifrau (PMU) el contingut de les quals figura a continuació.

2. OBJECTIU I ÀMBIT D'APLICACIÓ

El present Pla Antifrau té com a objectiu establir els principis i les normes que seran d'aplicació i observança en matèria d'antifrau, anticorrupció i a fi d'evitar els conflictes d'interessos en relació amb els fons provinents del Mecanisme per a la Recuperació i la Resiliència (MRR).

Per a això, es promourà una cultura que exerceixi un efecte dissuasiu per a qualsevol tipus d'activitat fraudulenta, fent possible la seva prevenció i la detecció, i desenvolupant uns procediments que facilitin la recerca del frau i dels delictes relacionats amb aquest, que permetin garantir que tals casos s'aborden de forma adequada i al moment precís.

Aquest Pla s'estructura entorn dels quatre elements clau del denominat cicle antifrau: prevenció, detecció, correcció i persecució i serà d'aplicació a tots els òrgans i a tot el personal que intervinguin en la gestió de fons provinents del MRR.

3. DEFINICIONS

Són d'aplicació al present Pla Antifrau les següents definicions contingudes en la Directiva (UE) 2017/1371, sobre la lluita contra el frau que afecta els interessos financers de la Unió (Directiva PIF), i en el Reglament (UE, Euratom) 2018/1046 del Parlament Europeu i del Consell, de 18 de juliol de 2018, sobre les normes financeres aplicables al pressupost general de la Unió (Reglament Financer de la UE):

FRAU:

a) en matèria de despeses no relacionades amb els contractes públics, qualsevol acció o l'omissió relativa a:

— l'ús o la presentació de declaracions o documents falsos, inexactes o incomplets, que tingui per efecte la malversació o la retenció infundada de fons o actius del pressupost de la Unió o de pressupostos administrats per la Unió, o en el seu nom,

Ajuntament de L'Albagés

— l'incompliment d'una obligació expressa de comunicar una informació, que tingui aquest efecte, o

— l'ús indegut d'aquests fons o actius per a finalitats diferents dels quals van motivar la seva concessió inicial;

b) en matèria de despeses relacionades amb els contractes públics, almenys quan es cometin amb ànim de lucre il·legítim per a l'autor o una altra persona, qualsevol acció o l'omissió relativa a:

— l'ús o la presentació de declaracions o documents falsos, inexactes o incomplets, que tingui per efecte la malversació o la retenció infundada de fons o actius del pressupost de la Unió o de pressupostos administrats per la Unió, o en el seu nom,

— l'incompliment d'una obligació expressa de comunicar una informació, que tingui aquest efecte, o

— l'ús indegut d'aquests fons o actius per a finalitats diferents dels quals van motivar la seva concessió inicial i que perjudiqui els interessos financers de la Unió;

c) en matèria d'ingressos diferents dels procedents dels recursos propis de l'IVA, qualsevol acció o l'omissió relativa a:

— l'ús o la presentació de declaracions o documents falsos, inexactes o incomplets, que tingui per efecte la disminució il·legal dels recursos del pressupost de la Unió o dels pressupostos administrats per la Unió, o en el seu nom,

— l'incompliment d'una obligació expressa de comunicar una informació, que tingui aquest efecte, o

— l'ús indegut d'un benefici obtingut legalment, amb aquest efecte;

d) en matèria d'ingressos procedents dels recursos propis de l'IVA, qualsevol acció o l'omissió comesa en una trama fraudulenta transfronterera en relació amb:

— l'ús o la presentació de declaracions o documents relatius a l'IVA falsos, inexactes o incomplets, que tingui per efecte la disminució dels recursos del pressupost de la Unió,

— l'incompliment d'una obligació expressa de comunicar una informació relativa a l'IVA, que tingui aquest efecte; o

— la presentació de declaracions de l'IVA correctes amb la finalitat de dissimular de forma fraudulenta l'incompliment de pagament o la creació il·lícita d'un dret a la devolució de l'IVA.

CORRUPCIÓ ACTIVA: l'acció de tota persona que prometi, ofereixi o concedeixi, directament o a través d'un intermediari, un avantatge de qualsevol tipus a un funcionari, per a ell o per a un tercer, a fi que actuï, o s'abstingui d'actuar, d'acord amb el seu deure o en l'exercici de les seves funcions, de manera que perjudiqui o pugui perjudicar els interessos financers de la Unió.

CORRUPCIÓ PASSIVA: l'acció d'un funcionari que, directament o a través d'un intermediari, demani o rebi avantatges de qualsevol tipus, per a ell o per a tercers, o accepti la promesa d'un avantatge, a fi que actuï, o s'abstingui d'actuar, d'acord amb el seu deure o en l'exercici de les seves funcions, de manera que perjudiqui o pugui perjudicar els interessos financers de la Unió.

CONFLICTE D'INTERESSOS: existirà conflicte d'interessos quan l'exercici imparcial i objectiu de les funcions es vegi compromès per raons familiars, afectives, d'afinitat política o nacional, d'interès econòmic o per qualsevol altre motiu directe o indirecte d'interès personal.

4. COMITÈ ANTIFRAU

Composició

Per assegurar una correcta aplicació de les mesures antifrau en aquest Ajuntament, s'ha designat un Comitè Antifrau, integrat per personal propi amb especial capacitació pertanyent als següents serveis i/o dependències municipals:

- Presidència: Víctor Masip, Alcalde
- Vocalia: Guadalupe Serrano
- Ramon Llimós, Responsable de Compres
- Secretaria i Intervenció, servei de SAT del Consell Comarcal de Les Garrigues

Les funcions del Comitè Anti-Frau seran:

1. Avaluació periòdica del risc de frau, assegurant-se de què existeixi un control intern eficaç que permeti prevenir i detectar els possibles fraus.
2. Definir la Política Antifrau i el disseny de mesures necessàries que permetin prevenir, detectar, corregir i perseguir els intents de frau.
3. Conscienciar i formar a la resta de personal municipal.
4. Obrir un expedient informatiu davant qualsevol sospita de frau, sol·licitant quanta informació s'entengui pertinent a les unitats involucrades en aquesta, per a la seva oportuna anàlisi.
5. Resoldre els expedients informatius incoats, ordenant el seu possible arxiu, en el cas de què les sospites resultin infundades, o l'adopció de mesures correctores oportunes si arribés a la conclusió de que el frau realment s'ha produït.

Ajuntament de L'Albagés

6. Informar a l'Alcaldia-Presidència i a Secretaria de la Corporació de les conclusions aconseguides en els expedients incoats i, en el seu cas, de les mesures correctores aplicades.
7. Subministrar la informació necessària a les entitats o organismes encarregats de vetllar per la recuperació dels imports indegudament rebuts per part dels beneficiaris, o incoar les consegüents sancions en matèria administrativa i/o penal.
8. Portar un registre dels mostrejos realitzats, de les incidències detectades i dels expedients informatius incoats i resolts.
9. Elaborar una Memòria Anual comprensiva de les activitats realitzades pel Comitè Antifrau en l'àmbit de la seva competència.

La resta del pla s'estructuraria de manera similar a l'exemple, adaptant les mesures i procediments a l'Ajuntament de l'Albagés.

Règim de Reunions

Amb caràcter ordinari el Comitè Antifrau haurà de reunir-se, almenys, una vegada al trimestre per conèixer dels assumptes que li són propis. A més d'aquestes reunions de caràcter ordinari, podrà reunir-se en qualsevol moment amb caràcter extraordinari, quan algun dels seus membres així ho sol·liciti a la persona encarregada de realitzar la Convocatòria.

La Convocatòria a aquesta serà realitzada per part de la persona representant de la Secretaria General.

D'acord, continuaré amb la proposta de Pla Antifrau per a l'Ajuntament de l'Albagés:

5. AVALUACIÓ DE RISCOS

Per poder dissenyar mesures antifrau proporcionades i eficaces, cal que l'Ajuntament abordi la prèvia autoavaluació referent al seu risc de sofrir actuacions fraudulentament.

El Comitè Antifrau ha estat l'encarregat de realitzar l'exercici d'avaluació inicial del risc de frau, així com de repetir-ho amb una freqüència que en principi s'estableix amb caràcter anual; si bé podrà exigir-se amb periodicitat inferior davant circumstàncies que així ho aconsellin com poden ser els canvis normatius o organitzatius, l'aparició de circumstàncies noves o la detecció de punts febles davant el frau.

Amb data de 10 de març de 2023 es va mantenir la primera reunió del Comitè on es va realitzar l'anàlisi del risc de frau existent a l'Ajuntament i es van establir els procediments necessaris i les mesures per minimitzar l'ocurrència de casos de frau, assignant un responsable d'implantació de cadascuna d'aquestes mesures.

Els resultats d'aquesta autoavaluació es recullen en l'Annex I del present Pla.

6. MESURES DE PER A LA LLUITA CONTRA EL FRAU

L'Ajuntament de l'Albagés, una vegada realitzada l'autoavaluació del risc de frau, articula una sèrie de mesures i procediments estructurats entorn dels quatre elements clau del cicle de lluita contra el frau: prevenció, detecció, correcció i persecució.

1. MESURES DE PREVENCIÓ

A. Codi Ètic i de Conducta

Es considera necessari manifestar i difondre al màxim la postura antifrau de l'entitat, per a això, l'Ajuntament de l'Albagés aprovarà i publicarà a la seva web un Codi Ètic i de Conducta basat en els valors d'integritat, objectivitat, rendició de comptes i honradesa que hauran de complir tots els empleats públics.

B. Declaració d'absència de conflicte d'interessos.

S'estableix l'obligació d'emplenar una declaració d'absència de conflicte d'interessos (DACI) per a tots els intervinents en els procediments de contractació, de concessió de subvencions i convenis finançats amb càrrec al MRR.

En cas d'òrgans col·legiats, aquesta declaració pot realitzar-se a l'inici de la corresponent reunió per tots els intervinents en aquesta i reflectint-se en l'Acta.

Igualment, s'estableix l'obligatorietat d'emplenament de la DACI com a requisit a aportar per el/els beneficiaris que, dins dels requisits de concessió de l'ajuda, hagin de dur a terme activitats que presentin un conflicte d'interessos potencial.

C. Pla de formació

L'Ajuntament realitzarà actuacions formatives en matèria de prevenció del frau, corrupció i conflictes d'interès per a tot el personal.

D. Implementació Llei de Protecció a Informants

S'implementaran els procediments pertinents segons la Llei de Protecció a Informants, habilitant canals segurs de denúncia a la web municipal.

MESURES DE DETECCIÓ

A. Verificació de la DACI amb informació provinent d'altres fonts.

La declaració d'absència de conflicte d'interessos ha de ser verificada. Els mecanismes de verificació hauran de centrar-se en la informació continguda en el DACI, que haurà d'examinar-se a la llum d'un altre tipus d'informació:

informació externa (per exemple, informació sobre un potencial conflicte d'interessos proporcionada per persones alienes a l'organització que no tenen relació amb la situació que ha generat el conflicte d'interessos),

comprovacions realitzades sobre determinades situacions amb un alt risc de conflicte d'interessos, basades en l'anàlisi de riscos intern o banderes vermelles.

controls aleatoris.

La comprovació de la informació podrà realitzar-se a través de les bases de dades de registres mercantils, la Base Nacional de Dades de Subvencions, expedients dels empleats (tenint en compte les normes de protecció de dades) o a través d'eines de prospecció de dades o de puntuació de riscos (ARACHNE).

B. Banderes vermelles.

És necessari assegurar que els procediments de control focalitzin l'atenció sobre els punts principals de risc de frau i en les seves possibles fites o marcadors. La simple existència d'aquest control serveix com a element dissuasiu a la perpetració de fraus.

En aquesta línia de cerca d'indicis de frau, la Comissió Europea ha elaborat un catàleg de signes o marcadors de risc, denominats "banderes vermelles". Aquest catàleg serà utilitzat a l'Ajuntament, recollint-se en l'Annex V les més utilitzades.

Es tracta d'indicadors d'avís de què pogués estar succeint una activitat fraudulenta.

C. Bústia de denúncies.

Posada en pràctica d'allò previst a la l'apartat E de les Mesures de prevenció. La voluntat és habilitar un procediment per a la denúncia d'irregularitats a través de la pàgina web de l'Ajuntament. A través d'aquest canal de denúncia obert, qualsevol persona podrà notificar les sospites de frau i les presumptes irregularitats que, a aquest respecte, pugui haver detectat, i se li informarà de què:

La denúncia serà tinguda en compte i els seran comunicats els resultats de les gestions realitzades.

Es respectarà la confidencialitat i la protecció de dades personals.

No sofriran cap tipus de represàlia, ni seran sancionats/des en el cas de què es tracti de funcionaris públics.

MESURES DE CORRECCIÓ I PERSECUCIÓ

A. Procediment per abordar conflictes d'interessos.

En cas de sospites fundades de l'existència d'un conflicte d'interessos, es comunicaran al superior jeràrquic de l'implicat que procedirà a dur a terme els controls i les recerques necessaris.

Si els controls no corroboren la informació, es procedirà a tancar el cas. Si els resultats dels controls confirmen la informació inicial, i el conflicte d'interessos és de tipus administratiu, el superior jeràrquic podrà:

adoptar les sancions disciplinàries i les mesures administratives que procedeixin contra el funcionari implicat; en particular s'apliqués de manera estricta l'article 24 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de Règim Jurídic del Sector Públic, relatiu a la recusació;

cancel·lar el contracte/acte afectat pel conflicte d'interessos i repetir la part del procediment en qüestió;

fer públic el succeït per garantir la transparència de les decisions i, com a element dissuasiu, per impedir que tornin a produir-se situacions similars, d'acord amb la Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern.

En cas que el conflicte d'interessos sigui de naturalesa penal, el superior jeràrquic haurà de, a més d'adoptar les mesures anteriors, comunicar els fets al Ministeri fiscal a fi que aquest adopti les mesures pertinents.

B. Correcció.

Davant qualsevol sospita de frau correspondrà actuar al Comitè Antifrau a fi de recaptar tota la informació necessària que permeti determinar si efectivament aquesta s'ha produït. L'aparició de varis dels indicadors denominats "banderes vermelles" serà un dels principals criteris per determinar l'existència de frau.

La detecció de possible frau, o la seva sospita fundada, comportarà la immediata suspensió del procediment, la notificació de tal circumstància en el més breu termini possible a les autoritats interessades i als organismes implicats en la realització de les actuacions i la revisió de tots aquells projectes que hagin pogut estar exposats al mateix.

En el cas de que es detectin irregularitats sistèmiques, s'adoptaran les següents mesures:

Revisar la totalitat dels expedients inclosos en aquesta operació i/o de naturalesa econòmica anàloga.

Retirar el finançament comunitari de tots aquells expedients en els quals s'identifiqui la incidència detectada.

Comunicar a les unitats executores les mesures necessàries a adoptar per esmenar la feblesa detectada, de manera que les incidències oposades no tornin a repetir-se.

Revisar els sistemes de control intern per establir els mecanismes oportuns que detectin les referides incidències en les fases inicials de verificació.

C. Persecució.

Com més aviat millor, el Comitè Antifrau procedirà a:

Comunicar els fets produïts i les mesures adoptades a l'entitat decisora (o a l'entitat executora que li hagi encomanat l'execució de les actuacions, en aquest cas serà aquesta la que els hi comunicarà a l'entitat decisora), qui comunicarà l'assumpte a l'Autoritat Responsable, la qual podrà sol·licitar la informació addicional que consideri oportuna de cara el seu seguiment i la comunicació a l'Autoritat de Control.

Denunciar, si fos el cas, els fets punibles a les Autoritats Públiques competents (Servei Nacional de Coordinació Antifrau -SNCA-) i per a la seva valoració i eventual comunicació a l'Oficina Europea de Lluita contra el Fraud.

Iniciar una informació reservada per depurar responsabilitats o incoar un expedient disciplinari.

Denunciar els fets davant la fiscalia i els tribunals competents, en els casos oportuns.

D'acord, segueixo amb més contingut per al Pla Antifrau de l'Ajuntament de l'Albagés:

7. SEGUIMENT I CONTROL PERIÒDIC DEL PLA

El Comitè Antifrau serà l'encarregat de realitzar un seguiment continu del present Pla, així com de proposar les actualitzacions i modificacions que estimi pertinents.

Així mateix, amb periodicitat anual, realitzarà un control del compliment efectiu de les mesures contemplades en el Pla, deixant constància de les comprovacions i verificacions dutes a terme i incorporant les millores o modificacions que consideri necessàries.

Per portar a terme aquesta tasca de seguiment i control anual, utilitzarà indicadors com:

- Nombre de controls aleatoris de verificació de DACI realitzats.
- Nombre d'empleats públics formats en matèria antifrau.
- Nombre de Banderes Vermelles analitzades.
- Nombre d'expedients informatius incoats per frau.
- Tipus de mesures correctores adoptades.
- Nombre de denúncies rebudes i investigades.

Els resultats d'aquest seguiment i control quedaran recollits en una Memòria Anual, on s'inclouran les deficiències detectades i les recomanacions o propostes de millora a implementar.

8. COMUNICACIÓ I DIFUSIÓ DEL PLA

L'Ajuntament de l'Albagés donarà les mesures de difusió necessàries al present Pla, tant a nivell intern com extern.

A nivell intern s'informarà a tots els empleats públics del contingut del Pla mitjançant comunicats interns, accions formatives i la publicació a la Intranet municipal.

De forma externa es publicarà al Portal de Transparència i a la pàgina web municipal, posant-lo així a disposició de la ciutadania i de qualsevol persona o entitat interessada.

Així mateix, es comunicarà l'aprovació d'aquest Pla a les entitats decisores o de control que correspongui.

9. ENTRADA EN VIGOR

El present Pla entrarà en vigor l'endemà de la seva aprovació per l'òrgan competent i estarà vigent mentre ho estigui el Mecanisme de Recuperació i Resiliència de la UE.